

4. Публикуване в Интернет

Същност на публикуването в Интернет

Процесът, при който готовият Интернет сайт – всички страници, всички изображения, които те съдържат, както и всички други необходими файлове (с разширение различно от htm/html) се копират на сървърна машина – свързана в Интернет и изпълняваща програма, която е уеб-сървър – наричаме *публикуване в Интернет*. За успешното публикуване в Интернет е необходимо:

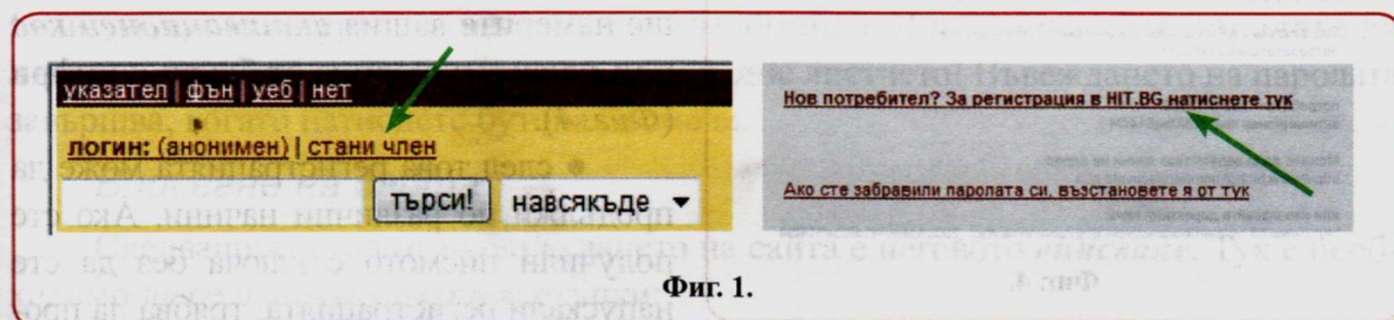
- да се регистрираме на сървърна машина, която предлага безплатно дисково пространство за публикуване на сайтове или на сървърна машина, която предлага публикуване на сайтове срещу съответно заплащане;
- да спазим определени правила: съдържанието на сайта (текст, графика, аудио и видео) не може да бъде нецензурно; не може да нарушава изискванията на **Закона за авторското право и сродните му права**; не може да представлява заплаха или обида, както и да накърнява правата и достойнството на друго лице; не може да призовава или подбужда към расова и верска омраза, неконституционни действия, престъпления или други нарушения на законите;
- информацията, която се съдържа в сайта, трябва да бъде достоверна и да се носи отговорност за нея.

За да публикувате сайта си, изберете организация, която предлага възможност за безплатно публикуване на лични сайтове. Такава възможност се предлага и в български Интернет портали, затова ще се възползваме от тази възможност. Процесът на публикуване преминава през няколко фази – регистриране на автора, регистриране на сайта, същинско публикуване на сайта и т.н. Нека да проследим тези фази една по една, на примера на българския портал www.hit.bg.

Регистрация на автора

Регистрирането на автора на сайта преминава през няколко стъпки, при които в регистрационната система на портала трябва да се въведат необходими за регистрацията данни:

- отваряйки страницата на сайта, предлагаш безплатно публикуване в Интернет, изберете стани член, а в отворилата се нова страница – Нов потребител (Фиг. 1);
- регистрацията започва с въвеждане на **потребителско име** (Фиг. 2), с което по-късно ще влезете, за да публикувате сайта си и да го поддържате. Това име трябва

Фиг. 2.

да бъде уникално (да няма друг потребител със същото име) и затова може да се наложи да опитате няколко различни имена. За нашия пример сме избрали името author_2009. Непременно трябва да отворите препратката **общите условия на HIT.BG**, да прочетете тези условия за ползване на безплатното дисково пространство и да се съгласите с тях, като поставите отметка в кутията за избор вляво. Само тогава може да изпратите потребителското си име в регистрационната система с натискане на бутона Submit (изпрати);

- във формата, показана на Фиг. 3, трябва да попълните някои лични данни. При такава регистрация, попълването на някои от данните е задължително и съответните полета са обозначени по някакъв начин. В нашия случай това е направено със звезда, поставена до името на

Фиг. 3.

- след като регистрационната система се увери, че сте въвели всички необходими данни, ще поиска да проверите още веднъж дали въведените данни са правилни. След като се уверите, че това е така, потвърдете с бутона **попълнил съм всичко вярно, искам да получа ключ**. Ако при въвеждане на данните сте допуснали грешка, върнете се назад с бутона **попълних грешни данни, искам да се върна назад** и повторете въвеждането;

- като резултат от направеното до този момент, регистрационната система ще

Вашият e-mail адрес е посочен в системата на HIT.BG, изпращаме ви активационен код за потребител.

Ако получавате този e-mail без ваше съгласие, моля игнорирайте и изтрийте съобщението незабавно.

Разполагате с 48 часа, през които можете да активирате потребителския статус за:

потребител: 'author_2009'
активационен код: f1df0be514f94 ;

Можете да въведете тези данни на адрес:
<http://www.hit.bg/members/activate.php>

или използвайте директния линк:
http://www.hit.bg/members/activate.php?uname=author_2009&akey=f1df0be514f94

Фиг. 4.

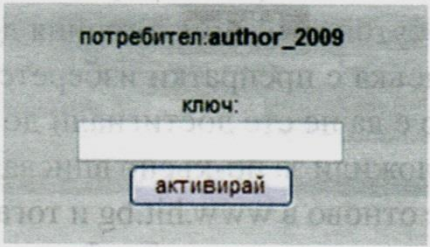
изпрати на посочения от вас e-mail адрес писмо, с което се потвърждава, че сте регистриран в системата и в което ще намерите вашия **активационен код** или **ключ** – поредица от букви и цифри (Фиг. 4).

- след това регистрацията може да продължи по различни начини. Ако сте получили писмото с ключа без да сте напускали регистрацията, трябва да про-

изпрати на посочения от вас e-mail адрес писмо, с което се потвърждава, че сте регистриран в системата и в което ще намерите вашия **активационен код** или **ключ** – поредица от букви и цифри (Фиг. 4).

- след това регистрацията може да продължи по различни начини. Ако сте получили писмото с ключа без да сте напускали регистрацията, трябва да про-

дължите с бутона **получих ключа и искам да го активирам**. В резултат ще се отвори страница със съдържание, показано на *Фиг. 5*. Ако сте получили писмото след като сте напуснали регистрацията, може да влезете на адреса <http://www.hit.bg/members/activate.php>, при което ще се отвори страница със съдържание, подобно на това, показано на *Фиг. 5*, но освен полето ключ ще има и поле потребител. И в двата случая ще трябва да въведете исканите данни (потребителското си име и ключа или само ключа) и да натиснете бутона **активирай**. Добре е да копирате ключа в кутията за копия и да го вмъкнете в съответното поле, а не да го въвеждате от клавиатурата, за да не допуснете грешка при въвеждането.

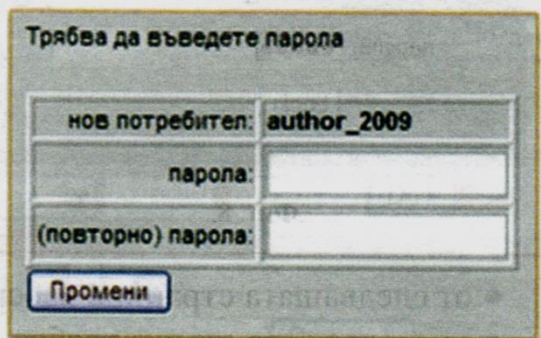

Фиг. 5.

Третата възможност е да влезете на адреса, даден в края на писмото, което ще ви спести въвеждането на потребителско име и ключ – както се вижда от *Фиг. 4*, тези две данни са включени директно в адреса. Според правилата на портала www.hit.bg трябва да активирате ключа си не по-късно от 48 часа след получаването му. В противен случай ключът става невалиден и трябва да започнете процедурата отново.

Третата възможност е да влезете на адреса, даден в края на писмото, което ще ви спести въвеждането на потребителско име и ключ – както се вижда от *Фиг. 4*, тези две данни са включени директно в адреса. Според правилата на портала www.hit.bg трябва да активирате ключа си не по-късно от 48 часа след получаването му. В противен случай ключът става невалиден и трябва да започнете процедурата отново.

- независимо по кой от трите начина ще започнете активирането на ключа, в следващата стъпка трябва да си изберете и въведете в системата парола (*Фиг. 6*). Ролята на паролата в такива случаи е много важна – нали не искате, след като публикувате сайта си, в него да се появят материали, които не трябва да са там! Затова измислете съчетание от букви и цифри, което да **запомните лесно, но да е трудно да бъде съставено от друг човек** – не използвайте в паролата своето име, имената на свои близки, на домашния си любимец или на любимия футболен клуб. Не включвайте в паролата датата си на раждане, Единния Граждански Номер или номера на улицата, на която живеете. Въвеждането на паролата трябва да направите два пъти – системата иска да се увери, че добре сте запомнили паролата. Затова, в този случай, **не използвайте техниката с копиране и вмъкване!** Въведете паролата от клавиатурата и двата пъти, да да сте сигурен, че наистина сте я запомнили. И **не записвайте паролата на листче** – не знаете в чий ръце може да попадне листчето! Въвеждането на паролата завършва, когато натиснете бутона **Промени**.

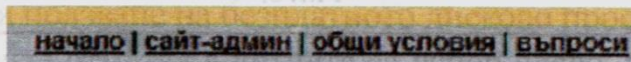

Фиг. 6.

Вписване на сайта

Следващият етап от публикуването на сайта е неговото **вписване**. Тук е необходимо да се направят няколко стъпки:

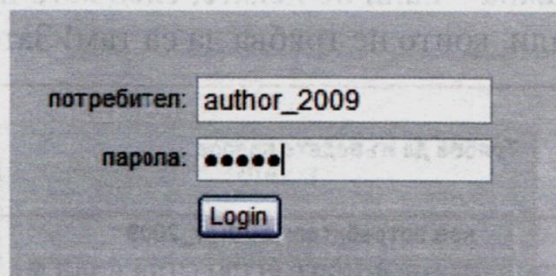
• ако след регистрирането си като автор не сте напусkali портала, щракнете върху бутона **hit.bg** в горния десен ъгъл, за да се върнете в началната страница и от списъка с препратки изберете **уеб** (виж мястото на препратката на *Фиг. 1*). Възможно е да не сте достигнали до тази стъпка при първото влизане в портала или да сте отложили за по-късно вписването на сайта. Когато сте готови да направите това, влезте отново в www.hit.bg и тогава, от списъка с препратки, изберете **уеб**. Така влизате в страницата на услугата **безплатен хостинг @ HIT.BG**.

Фиг. 7.

Изберете препратката за администриране на потребителски сайтове **сайт-админ** (*Фиг. 7*), за да започнете вписването;

• за да можете да впишете сайта в пространството на www.hit.bg, ще трябва да въведете потребителското име и парола в текстовите кутии, показани на *Фиг. 8* и да потвърдите въвеждането с бутона **Login**. Не се учудвайте, когато, независимо от това какво пишете в полето за парола, в текстовата кутия се появяват само точки. Това е общоприета практика при въвеждането на пароли. Всеки знак на паролата, който въведете, се заменя на екрана от точка, за да не попадне паролата ви в ръцете на злонамерени хора. Затова **въвеждайте паролата внимателно!** Ако след въвеждане на парола получите отказ от системата, не бързайте да се притеснявате – вероятно сте

Фиг. 8.

въвели погрешно някой от знаците или клавиатурата ви е в режим на кирилица вместо в латиница, или обратното. Повторете още веднъж въвеждането. Ако пък действително сте забравили паролата си, тогава може да се обърнете към администраторите на портала, чрез предназначена за целта препратка и те ще ви изпратят забравената парола на посочения при регистрирането e-mail адрес;

• от следващата страница изберете препратката **създаване на нов сайт**;

• за следващата стъпка трябва да си изберете име на сайта. То трябва да бъде уникално за портала, подобно на потребителското ви име. Възможно е името, за което сте си мечтали да е вече заето, затова подгответе няколко варианта на име. При избора на име следвайте строго правилата, изписани в горната част на страницата – името трябва да се състои **само от малки латински букви, цифри и знака тире** (' - '). Броят на знаците в името трябва да е **поне три**, а първият и последният знак не може да са тире. За процедурата по вписване трябва да подгответе и кратко описание на сайта.

Първо изберете **домейн** за сайта си (*Фиг. 9*). Предложени са две принципно различни възможности. По-простата е да изберете free.hit.bg или web.hit.bg. Тогава системата ще създаде за вас сайт free.hit.bg/<име> или web.hit.bg/<име>, където <име> е избраното от вас име. Втората възможност е да изберете *.hit.bg. Тогава системата ще създаде

за вас поддомейн <име>.hit.bg на домейна hit.bg, където <име> е избраното от вас име.

В поддомейна <име>.hit.bg вече може да публикувате не само сайт със същото име – <име>.hit.bg, но и други сайтове, които ще носят имената <име>.hit.

bg/<име_1>, <име>.hit.bg/<име_2>. Поради ограниченото дисково пространство от 10МБ, второто трудно ще се осъществи, но това не пречи да се опитате да го направите.

След като сте избрали домейна си, може да въведете името на сайта и описанието му в предвидените за това полета и да потвърдите въведеното чрез бутона със странното име жегга!. За сайта, който разработихме като пример, сме избрали да го впишем в поддомейн с името computers-2009, така че той да може да се разглежда на Интернет адрес computers-2009.hit.bg.

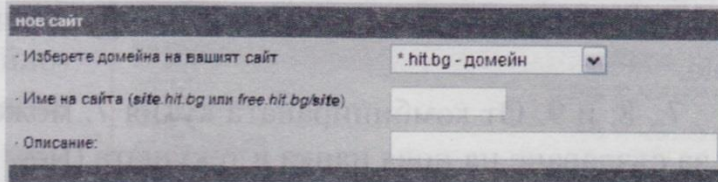
Последна стъпка, преди същинското публикуване, е да подготвите структура от папки, в която ще копирате материалите за сайта. За целта в страницата, която се отваря след избора на име, посочете **файлов мениджър**. Най-лесно е да си мислим, че отделеното за разполагане на сайта пространство е **малък диск**, с който можем да се разпореждаме както желаем и на който може да си изградим **своя файлова система**. Страницата, показана на *Фиг. 10*, е файловият мениджър, с които можем да управляваме тази файлова система. Да разгледаме предназначението на неговите елементи, в реда по който са номерирани на фигурата:

1. В текстовата кутия Location винаги се изписва пълното име на текущата папка. Знакът '/' означава корена на нашата малка файлова система. Когато текущата папка не е празна, списъкът на съдържащите се в нея папки и файлове се показва под лентата, надписана с **Name**.

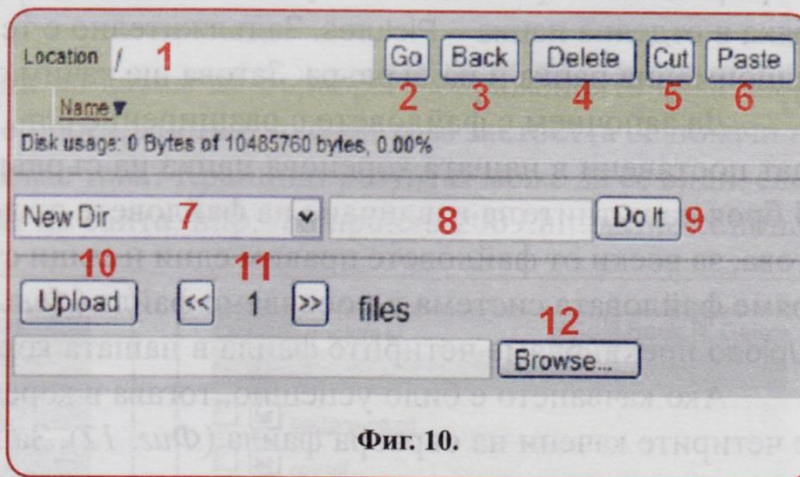
2. С бутона Go можем да се преместим в произволна папка, ако преди това сме написали пълното ѝ име в текстовата кутия Location.

3. С бутона Back можем да се преместим от текущата папка в нейната родителска папка;

4. С бутона Delete можем да изтриваме файлове и/или папки. За целта първо трябва да се преместим в съответната родителска папка и да маркираме избраните за изтриване файлове и/или папки, като поставим отбелязка в съответната кутия за избор на файла или папката.

Фиг. 9.

Фиг. 10.

5. и 6. С бутона Cut можем да извадим файла, който предварително сме маркирали от папката му, да се преместим в друга папка и да го вмъкнем в нея, с бутона Paste.

7., 8. и 9. От комбинираната кутия 7. можем да изберем една от двете команди: за създаване на нова папка в текущата (New Dir) или за преименуване на първия маркиран файл в списъка (Rename first checked to). Името на новата папка, както и новото име на файла, които ще преименуване се задава в текстовото поле 8., а стартирането на командата става с бутона Do it!

10., 11. и 12. За да „качим“ файл в сайта, отваряме файловата система на локалния си компютър с бутона Browse, избираме нужния файл и натискаме бутона Upload. Броят на файловете, които можем да качим **едновременно** може да се намалява или увеличава с бутоните 11. Добре е, всички файлове, които трябва да се намират в една и съща папка на сайта, да се качат с едно натискане на бутонът Upload.

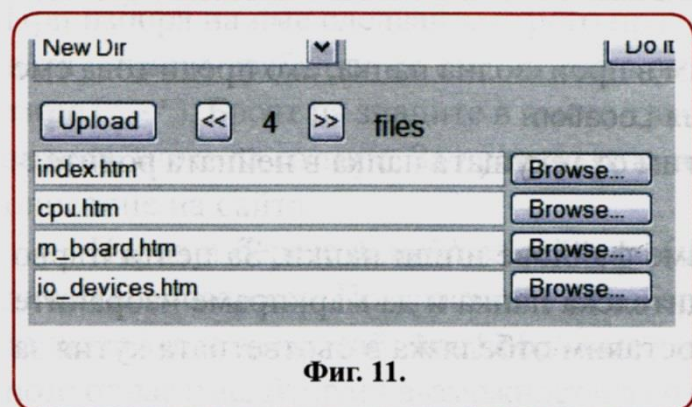
Публикуване на сайта

Ще илюстрираме начина, по който подготовения за публикуване сайт, се качва на сървърната машина, като публикуваме създадения в предишните два урока сайт, посветен на архитектурата на фон Ноймановия компютър. Както вече споменахме, за препоръчване е всички файлове, които ще бъдат разположени в една и съща папка на сървъра, да бъдат качени едновременно. Освен файловете, съдържащи описанията на страниците (с разширение htm), в разработения сайт имахме и няколко файла с графични изображения. По време на създаване на дизайна на сайта тези файлове бяха в отделна папка – Pictures. Задължително е тези файлове да бъдат поставени в едноименна папка и на сървъра. Затова ще качим сайта на сървъра в две стъпки.

Да започнем с файловете с разширение htm. Те са 4 и всичките трябва да бъдат поставени в нашата коренова папка на сървъра. Затова първо увеличаваме на 4 броя на кутиите за извличане на файловете от локалната файлова система. След това, за всеки от файловете правим едни и същи стъпки – чрез бутона Browse отваряме файловата система и посочваме файла (Фиг. 11). С едно натискане на бутона Upload прехвърляме четирите файла в нашата коренова папка на сървъра.

Ако качването е било успешно, тогава в кореновата папка ще се появи списък с четирите качени на сървъра файла (Фиг. 12). За всеки от тях, освен името, са показани още два атрибута – размерът на

файла (за да можем да проследим дали файлът е стигнал до сървъра с точния си размер) и дата на последната извършена във файла промяна (за да проследим дали не сме качили на сървъра стара версия на файла). Под списъка от качените на сървъра файлове се извежда статистика за използваното дисково простран-

Фиг. 11.

ство – в брой байтове и проценти от общия отпуснат обем от 10МБ.

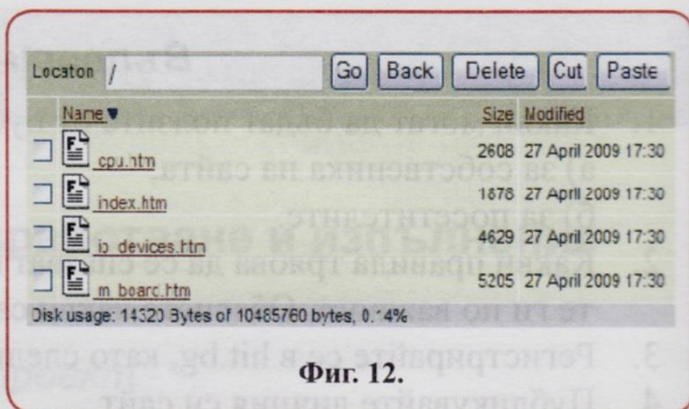
Преди да качим на сървъра файловете с графични изображения, трябва да създадем папка със същото име, като това на локалната машина. Причината за това е, че този файлов мениджър, който използваме, няма функция, с която да можем да копираме цели папки.

Създаваме в кореновата папка на сървъра нова папка с име Pictures по описания по-горе начин – при избрана команда New Dir изписваме името на новата папка в текстовото поле и натискаме бутона Do It (Фиг. 13). В резултат, в списъка с файлове на кореновата папка се появява новата папка Pictures.

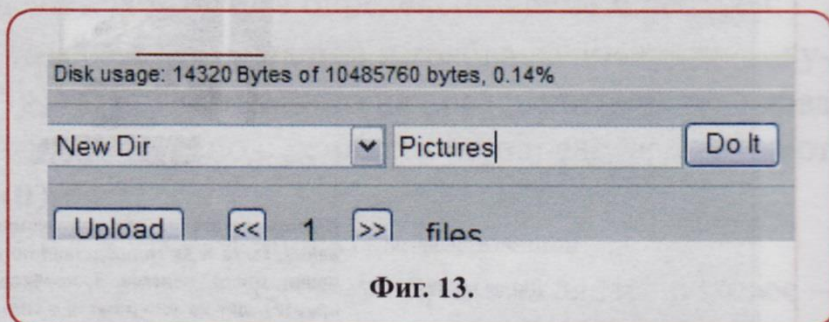
Сега вече можем да качим на сървъра и файловете с графичните изображения по познатия ни начин. Отваряме 5 позиции за качване на файлове, колкото са графичните файлове в папката Pictures.

С помощта на бутоните Browse намираме петте файла с изображения и ги закачаме към формата (Фиг. 14). С натискане на бутона Upload качваме изображенията в папката Pictures на сървъра (Фиг. 15).

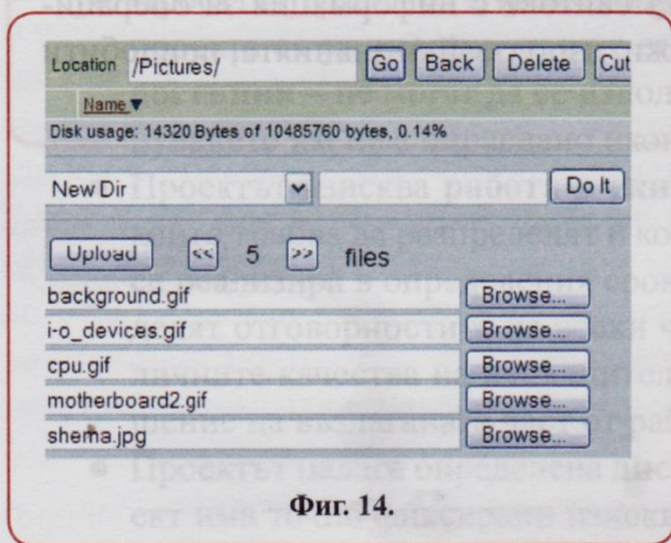
Забележете, че докато преди да качим на сървъра изображенията бяха заети 0.14% от отпуснатото ни дисково пространство, то след това заетостта се покачи на 3.35%. На какво се дължи според вас това? Крайният резултат може да се види, след като се зареди в браузера адресът на сайта: <http://computers-2009.hit.bg/index.htm>.

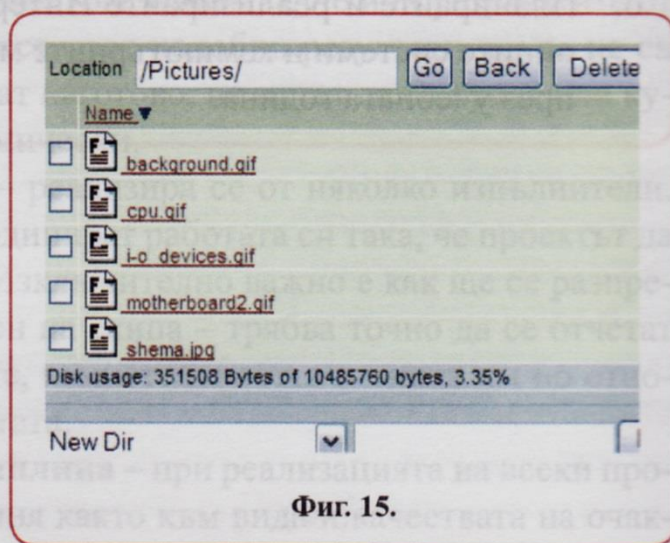
Фиг. 12.

Фиг. 13.

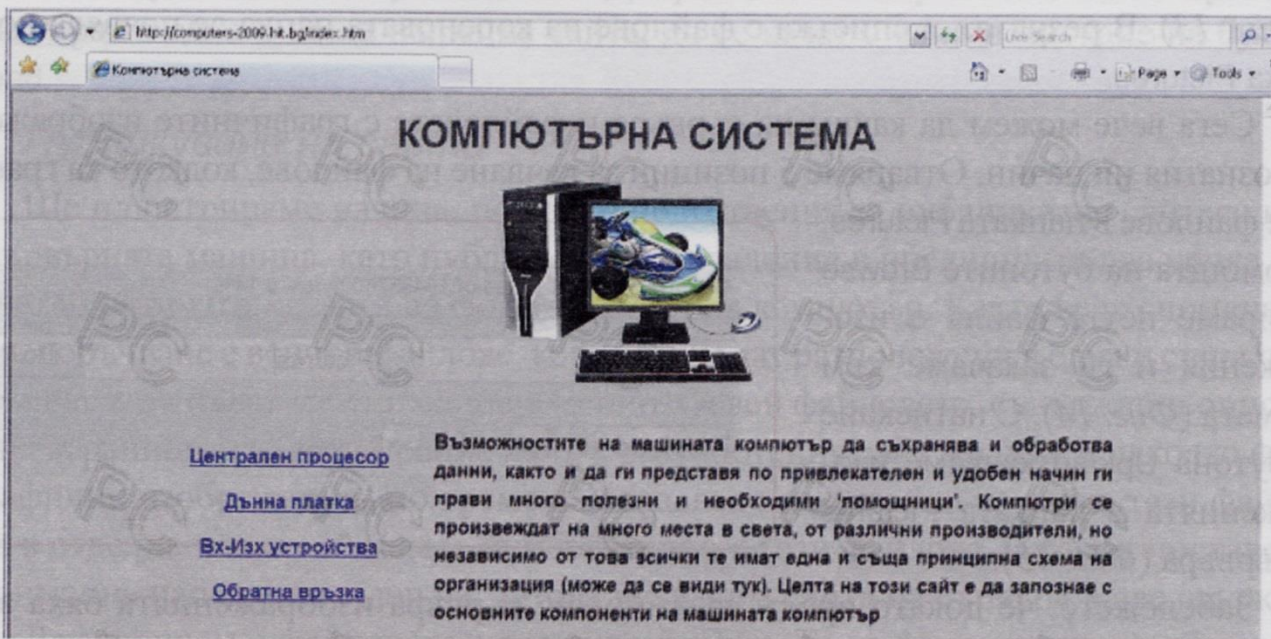
Фиг. 14.

Фиг. 15.

Въпроси и задачи

1. Какви могат да бъдат ползите от публикуването в Интернет?
 - а) за собственика на сайта;
 - б) за посетителите.
2. Какви правила трябва да се спазват при публикуване в Интернет? Подредете ги по важност. Обяснете какви са последиците от нарушаването им.
3. Регистрирайте се в hit.bg, като следвате описаните в урока стъпки.
4. Публикувайте личния си сайт.
5. Разгледайте направения като пример в урока сайт (Фиг. 16). Какви други страници бихте добавили в този сайт?

Фиг. 16.

6. Планирайте и реализирайте Интернет сайтове с информация за операционните системи и компютърните мрежи, използвайки знанията, придобити през учебната година.